

พัฒนาการประชาธิปไตย กรณีศึกษาบริบทการเมืองไทยและเมียนมาร์

Development of Democratization:
A case study of Thai and Myanmar

นพชัย ฟองอิสสระ¹
Noppachai Fongissara

บทคัดย่อ

บทความนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์พัฒนาการประชาธิปไตย ระหว่างไทย และเมียนมาร์ โดยอาศัยวิธีการศึกษาผ่านตัวบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ของทั้งสอง ประเทศ ซึ่งถูกเขียนขึ้นโดยสถาบันทหาร และอธิบายผ่านแนวคิดประชาธิปไตย ในคลื่นลูกที่สาม

ผลการศึกษาพบว่ารัฐบาลใหม่เข้าสู่อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งถูกเขียน ขึ้นโดยสถาบันทหาร ขาดเสถียรภาพในการบริหารประเทศ และมีความเสียหาย อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นในลักษณะปรากฏการณ์ประชาธิปไตย ย้อนกลับสู่คลื่นเผด็จการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ขณะที่การเมืองเมียนมาร์ แม้ จะมีแนวคิดการแก้ไขรัฐธรรมนูญบางมาตรา เพื่อสร้างความปรองดองในชาติและ เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่พัฒนาการประชาธิปไตยแบบก้าวหน้า อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ ดังกล่าว ยังคงมีการสืบทอดอำนาจสถาบันทหาร

คำสำคัญ: ระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ การเมืองไทย และการเมืองเมียนมาร์

1 อาจารย์ประจำ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่

Abstracts

This article aims to analyze Thai and Myanmar Democratization process. The study was conducted by reviewing Thai-Myanmar Constitutional context that was written by the military junta and is linked with the Democracy's Third wave theory.

The result of the study shows that the new Thai government came to power by majority's election which had been undermined from military junta regime. Moreover, Government lacked of power to implement the policies and, also gradually led to deadlock politic because of the political conflicts in Thailand that was are flectional the reverse wave of democratization, since Thai politics are controlled by the military dictatorship both directly and indirectly. Meanwhile, Myanmar's constitution is making some changes to national harmonization as well as, paving a way of progressive democracy. However, it was found the military power remaining in the constitution.

Keywords: Democratization, constitution, Thai politics and Myanmar politics.

บทนำ

ภายหลังกสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึ้นสุดลง พัฒนาการประชาธิปไตยได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย แม้จะมีบางประเทศหันหน้าเข้าสู่ระบอบการปกครองคอมมิวนิสต์ แต่ยังคงมีหลายประเทศ นำลัทธิการปกครองประชาธิปไตยปรับใช้ปกครอง ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นต่อประเทศกำลัง

พัฒนาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ส่งผลให้ลักษณะฐานอำนาจอยู่ภายใต้เผด็จการทหารและแทรกแซงทางการเมือง ด้วยปัจจัยทางด้านความมั่นคงและความสงบของประเทศ ซึ่งบริบทภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวถูกแทรกแซงและคุกคาม จากลัทธิคอมมิวนิสต์ รวมทั้งมหาอำนาจตะวันตก กอปรกับการเผชิญแนวโน้มนการแยกประเทศหลังได้รับเอกราช จากเจ้าอาณานิคม ส่งผลให้เมียนมาร์ต้องก้าวสู่ระบอบเผด็จการทหาร และไทยยังคงเผชิญกับการแทรกแซงจากสถาบันทหาร

การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การเมืองโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้เมียนมาร์ ซึ่งเคยปิดประเทศตัวเองจากโลกภายนอกเกือบครึ่งศตวรรษ ไม่สามารถทัดทาน กระแสประชาธิปไตยได้อีกต่อไป เนื่องจากผู้นำทหารต้องเผชิญกับแรงกดดันจากนานาชาติ ซึ่งต้องการให้เมียนมาร์ดำเนินสู่หนทางประชาธิปไตย ด้วยการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ เป็นผลให้เศรษฐกิจในเมียนมาร์ตกต่ำ เกิดการหลังไหลของแรงงานอพยพสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจุบันแม้เมียนมาร์จะมีการปฏิรูปประเทศเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่ปัญหาและอุปสรรคยังคงอยู่ที่ตัวรัฐธรรมนูญฉบับ 2008 ซึ่งยังคงสงวนที่นั่งให้สถาบันทหารในรัฐสภาถึงร้อยละ 25 พร้อมทั้งกีดกันการเข้ามามีบทบาทของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง เปรียบเสมือนการเพาะพันธุ์ความขัดแย้งและความไร้เสถียรภาพ เช่นเดียวกับวิกฤติการณ์เมืองไทยขณะนี้ ต่างมีจุดเริ่มต้นจาก รัฐธรรมนูญฉบับ 2007 หลังจากเหตุการณ์รัฐประหาร 2006 ซึ่งถูกร่างขึ้นโดยสถาบันทหาร แม้จะมีการเปิดพื้นที่ประชาสังคมเพิ่มขึ้น แต่ด้วยตัวบทรัฐธรรมนูญ ซึ่งเน้นปรับโครงสร้างทางการเมือง ลดเงื่อนไขจากการเลือกตั้งและเพิ่มการสรรหา นำไปสู่การขาดหลักการยึดโยงต่อภาคประชาสังคม พร้อมทั้งให้อำนาจองค์กรอิสระอย่างเกินขอบเขต ต่อการทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหาร ส่งผลให้รัฐบาลใหม่ที่เข้ามาบริหารประเทศ ขาดเสถียรภาพในการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ประสบไปด้วย ความล่าช้า ด้อยประสิทธิภาพ ตลอดจนสูญเสียโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความเสียหายและกระทบต่อความเชื่อมั่น จากนักลงทุนต่างชาติ

บทความนี้ นำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบพัฒนาการประชาธิปไตยผ่านบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไทยและเมียนมาร์ ซึ่งถูกเขียนโดยสถาบันทหารนั้น ส่งผลต่อการกำหนดทิศทางการเมืองและกติกายภายในประเทศอย่างไร พร้อมทั้งเชื่อมโยงอธิบายผ่านแนวคิดประชาธิปไตยในคลื่นสามลูก (Democracy's Third wave) ของ Samuel P. Huntington ซึ่งจะช่วยให้เห็นลักษณะแนวโน้มพัฒนาการประชาธิปไตย ของทั้งสองประเทศ

แนวคิดประชาธิปไตยในคลื่นสามลูก (Democracy's Third wave)

Samuel P. Huntington (1991) ได้กล่าวถึงลัทธิทางการเมืองประชาธิปไตยนั้น เพิ่มจำนวนและแพร่หลายอย่างมากในทั่วโลก โดยระหว่างช่วงระยะเวลา ค.ศ. 1974-1990 มากกว่า 30 ประเทศ เปลี่ยนผ่านสู่ระบอบประชาธิปไตย พร้อมกับการลดลงของระบอบเผด็จการ รวมทั้งประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองคอมมิวนิสต์ โดย Huntington ได้จำแนกรูปแบบพัฒนาประชาธิปไตยออกเป็นระลอกคลื่นดังนี้

คลื่นแรก เกิดขึ้นจากการเริ่มต้นประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกาและการปฏิวัติฝรั่งเศส ซึ่งมีลักษณะร่วมกันคือ การต่อต้านการกดขี่และความอยุติธรรมที่กษัตริย์อังกฤษกระทำต่อชาวเมืองขึ้นอเมริกัน และที่กษัตริย์ฝรั่งเศสกระทำต่อประชาชนฝรั่งเศส ดำเนินต่อมาในช่วง ค.ศ. 1926 นำไปสู่อัตราเปลี่ยนผ่านสู่ระบอบประชาธิปไตยกว่า 29 ประเทศ อย่างไรก็ตาม ระบอบประชาธิปไตยถูกลดทอนด้วยพลังของอำนาจลัทธิบูชาผู้นำของเบนิโต มุสโสลินี (Benito Mussolini) ในอิตาลีถือว่าเป็นลักษณะคลื่นย้อนกลับรูปแบบที่หนึ่ง ซึ่งไม่เห็นด้วยกับรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยและมองว่าระบบนี้ เต็มไปด้วยการโต้เถียง นำไปสู่ความแตกแยก พร้อมนำแนวคิดเผด็จการมาใช้ เป็นผลให้รัฐประชาธิปไตยของโลกในขณะนั้น ถูกลดทอนลงถึง 12 รัฐ

คลื่นลูกที่สอง เกิดขึ้นระหว่าง ค.ศ.1992-1962 ซึ่งถือเป็นชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ 2 นำไปสู่คลื่นลูกที่สองของการพัฒนา

ประชาธิปไตย และถึงจุดสูงสุดช่วง ค.ศ.1962 ซึ่งมีกว่า 36 ประเทศภายใต้ระบอบประชาธิปไตย แต่มีประเทศบางส่วนที่การปกครองเป็นไปในลักษณะย้อนกลับ ในช่วง ค.ศ.1960-1975 นำพาประเทศสู่ระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ เช่น เกาหลีเหนือ เวียดนามเหนือ กอปรกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา มีลักษณะเปลี่ยนผ่านอำนาจไปสู่เผด็จการโดยคณะทหาร โดยเฉพาะเมียนมาร์และอินโดนีเซีย

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ยังคงมีหลายประเทศที่พัฒนาประชาธิปไตยล้มเหลว ส่งผลให้สถาบันทหารกลับเข้ามาใช้อำนาจและกลายเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ รวมทั้งสามารถขยายอิทธิพลและมีศักยภาพทางการทหาร เช่น เวียดนามใต้ ลาวและกัมพูชา เป็นต้น

คลื่นลูกที่สาม พัฒนาการประชาธิปไตยเริ่มต้นขึ้นด้วยการโค่นล้มเผด็จการ พลเรือนของโปรตุเกสใน ค.ศ. 1974 และการล่มสลายของเผด็จการฟรังโกของสเปน จากนั้นประชาธิปไตยได้แผ่ขยายผ่าน 6 ประเทศ เช่น อเมริกาใต้ อเมริกากลาง ฟิลิปปินส์ เม็กซิโก ชิลี และขยายออกมายังกลุ่มประเทศคาทอลิกยุโรปตะวันออก โปแลนด์และฮังการี โดยประมาณแล้ว 3 ใน 4 ของประเทศเหล่านี้ เป็นกลุ่มประเทศคาทอลิกและเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยในช่วง ค.ศ.1974-1989 (Huntington, 1991:4) ต่อมาเมื่อค่ายสังคมนิยมยุโรปตะวันออกล่มสลาย ได้ทยอยเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่คล้ายคลึงกับยุโรปตะวันตก (พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์, 2556: ออนไลน์)

นอกจากนี้ Huntington ได้อธิบายเปรียบเทียบ ประเทศที่เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย ของประเทศต่างๆ ทั่วโลกกว่า 100 ประเทศ โดยประเทศที่เปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย หลัง ค.ศ. 1973 มีอัตราการลดลงของประเทศที่เคยปกครองแบบเผด็จการถึง 21 ประเทศ ส่งผลให้ ค.ศ. 1973 เดิมมีประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย มีจำนวน 30 ประเทศ เพิ่มเป็น 59 ประเทศ ใน ค.ศ.1990 ขณะที่จำนวนประเทศภายใต้การปกครองแบบเผด็จการ มีจำนวน 92 ประเทศ ใน ค.ศ.1973 และลดลงเหลือ 71 ประเทศ

ทั้งนี้ บริบทช่วงระยะเวลาดังกล่าว มีจำนวนประเทศดำเนินการปกครองแบบประชาธิปไตย คิดเป็นจำนวนร้อยละ 45 จากที่เคยมีเพียงร้อยละ 24.6

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า พัฒนาการประชาธิปไตยที่ยั่งยืนจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มเฉพาะประเทศที่มีการพัฒนาแล้วเท่านั้น ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนาล้วนมีการหวนกลับไปใช้อำนาจการปกครองแบบเผด็จการ และสลับปรับใช้กับลัทธิประชาธิปไตยเสรีนิยม ตามรูปแบบการหวนกลับของคลื่นเผด็จการครั้งที่หนึ่ง ในช่วง ค.ศ.1922-1942 รวมทั้งการหวนกลับของคลื่นเผด็จการครั้งที่สอง ในช่วง ค.ศ.1958 หรืออาจเรียกได้ว่าปรากฏการณ์ประชาธิปไตยย้อนกลับ (reverse wave of democratization)

อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะระลอกคลื่นของการพัฒนาประชาธิปไตยตามแนวคิด Huntington ประกอบไปด้วย 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) ระลอกคลื่นแบบเดินหน้า คือการพัฒนาประชาธิปไตยแบบก้าวหน้า

(2) ระลอกคลื่นแบบย้อนกลับ คือการพัฒนาประชาธิปไตยแบบถดถอย และแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาของประชาธิปไตยนั้น ไม่ได้มีการพัฒนาไปในทางที่ก้าวหน้าเสมอไปเพียงเท่านั้น แต่ยังมีพัฒนาแบบถดถอยอีกเช่นกัน

นอกจากนี้ หนึ่งในเป้าหมายหลักของการพัฒนาทางการเมืองของประเทศประชาธิปไตยในช่วงเปลี่ยนผ่านและก้าวสู่ประเทศประชาธิปไตยเข้มแข็ง คือการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขัน โดยการเลือกตั้งอิสระและยุติธรรมระหว่างพรรคการเมืองหลายพรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเฉพาะช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ซึ่งมีปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดประเทศประชาธิปไตยใหม่ จากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต เมื่อ ค.ศ.1991 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเมืองที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในกระบวนการประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy)

ต่อมา ในช่วงเริ่มต้นศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา Huntington ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพรรคการเมือง โดยมองว่า การเกิดสถาบันทางการเมืองที่มั่นคงและมีคุณภาพได้นั้น ต้องมีการจัดตั้งองค์กรและโครงสร้างที่เหมาะสม

เพื่อทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ลักษณะของการมีความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ความซับซ้อนอย่างเป็นระบบ (Complexity) ความเป็นอิสระ (Autonomy) และความเป็นปึกแผ่น (Coherence) หรือมีความเห็นพ้องต้องกัน ต่อหลักการสำคัญของพรรค เช่นอุดมการณ์ นโยบาย การอยู่ร่วมกัน และระเบียบวิธีการแก้ไข และสามารถสร้างเอกภาพในความแตกต่าง (Unity of Diversity) ตามคำอธิบายของ ศุทธิกานต์ มีจัน (2555: น. 24)

พัฒนาประชาธิปไตยแบบก้าวหน้า: เมียนมาร์

จุดเริ่มต้นการปฏิรูปการเมืองในเมียนมาร์เริ่มต้นขึ้น เมื่อประเด็นปัญหาการเมืองภายในเมียนมาร์ต้องกลับสู่เวทีโลกใน ค.ศ. 2007 จากสถานการณ์ความรุนแรงที่บ้านปลาย จากรัฐบาลทหารใช้กำลังปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างรุนแรง ต่อการประกาศขึ้นราคาซื้อเพลิง โดยเฉพาะก๊าซหุงต้ม 5 เท่าตัว และมีได้แจ้งล่วงหน้า โดยมีกลุ่มพระสงฆ์เป็นแกนนำพร้อมกันนั้นเมียนมาร์ยังต้องเผชิญต่อเหตุการณ์ภัยพิบัติพายุไซโคลนนาร์กิส (Nargis) ราวต้นเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2008

ปัจจัยข้างต้น กลายเป็นประเด็นถกเถียงต่อประชาคมโลก ส่งผลให้กลุ่มประเทศตะวันตกได้ พยายามเสนอให้คณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ใช้เหตุผลด้านมนุษยธรรม เข้าจัดการกับรัฐบาลทหารอย่างเด็ดขาด ทั้งเหตุการณ์สลายการชุมนุม และเหตุการณ์ภัยพิบัติจากพายุไซโคลนนาร์กิส โดยมองว่าขีดความสามารถของรัฐบาลทหาร เรื่องการช่วยเหลือผู้ประสบภัยซึ่งยังคงมีอย่างจำกัด รวมทั้งมีการกีดกันมิให้ต่างชาติเข้ามาช่วยเหลือ แต่ข้อเสนอดังกล่าว กลับถูกผู้แทนจีนในองค์การสหประชาชาติแสดงท่าทียับยั้ง พร้อมอ้างเหตุผลการเคารพอำนาจอธิปไตยและเจตจำนงการรับความช่วยเหลือของเมียนมาร์ ซึ่งจีนไม่ต้องการเห็นวิกฤตจากภัยพิบัตินาร์กิส ถูกทำให้กลายเป็นเรื่องการเมือง แทรกแซงการทำงานของรัฐบาลเมียนมาร์ (สิทธิพล เครือรัฐติกาล, 2556: น.76) ขณะที่ประเด็นการพัฒนาประชาธิปไตยที่ล่าช้าของเมียนมาร์ ถือเป็นสาเหตุหนึ่งสำคัญของการชุมนุมประท้วงช่วง ค.ศ. 2007 รวมทั้งยังเป็นข้ออ้างจากนานาชาติ นำมา

ใช้กีดกันเมียนมาร์ รวมทั้งกีดกันจีน ให้แสดงท่าทีสนับสนุนการปฏิรูปประชาธิปไตยมากกว่าขัดขวาง ผ่านท่าทีของ สหรัฐฯ อินโดนีเซียและสหราชอาณาจักร ซึ่งได้แสดงความหวังว่า จีนจะมีบทบาทต่อการแก้ไขสถานการณ์เมียนมาร์ในเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกันนี้ ยังเกิดกระแสกดดันจากกลุ่มนักเคลื่อนไหวอิสระ เช่น กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ทั้งไทยและต่างประเทศ กล่าวหาจีนสนับสนุนระบอบเผด็จการและการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์ พร้อมทั้งเรียกร้องให้คว่ำบาตรกีฬาโอลิมปิก ซึ่งจีนเป็นเจ้าภาพ ใน ค.ศ. 2008 ด้วยสถานะกีดกันจากหลายประเทศและกลุ่มองค์กรต่างๆ ส่งผลให้จีนต้องร่วมมือกับ 14 ประเทศ ในคณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ออกแถลงการณ์ 2 ฉบับโดยมีเนื้อหาสาระ ดังนี้

ฉบับแรก วันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 2007 มีสาระประณามการกระทำของรัฐบาลทหารเมียนมาร์ ใช้ความรุนแรงสลายการชุมนุม โดยเน้นย้ำรัฐบาล ควรเร่งเปิดการเจรจากับนางอองซาน ซูจี พร้อมกับกลุ่มการเมืองอื่นๆ โดยเร็ว เพื่อนำไปสู่ความปรองดองแห่งชาติ (national reconciliation)

ฉบับที่สอง วันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ. 2008 มีสาระเรียกร้องให้รัฐบาลทหารจัดการลงประชามติ ในร่างรัฐธรรมนูญและจัดการเลือกตั้งทั่วไป ใน ค.ศ. 2010 อย่างอิสระและยุติธรรม โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ เข้าไปมีส่วนร่วมสังเกตการณ์อย่างเต็มที่ (เพ็ญอ้าง: น. 74-78)

จากข้อเรียกร้องดังกล่าว นำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ใน ค.ศ. 2008 อย่างเร่งรีบ โดยขาดการคำนึงถึงอุปสรรคต่อพัฒนาประชาธิปไตยในเมียนมาร์ โดยเฉพาะตัวบทของรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้หลังการเลือกตั้งเมื่อ ค.ศ. 2010 และเป็นกลไกสำคัญที่เผด็จการทหารใช้สืบทอดอำนาจ ภายใต้รัฐบาลพลเรือน ซึ่งถูกเปลี่ยนผ่านจากรัฐบาลทหาร จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นท่ามกลางความขัดแย้งนั้น ไม่เพียงแต่จะเป็นรากของปัญหา แต่ยังเอื้อให้ทหารดำรงอำนาจอยู่ในตำแหน่งสูงสุดของประเทศและเหนือกฎหมาย นำไปสู่การผูกขาดอำนาจ ไม่มีความเป็นประชาธิปไตยและไม่เอื้อแก่การปรองดอง เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชน

ตามกฎหมายมาตรฐานสากลและการละเมิดกฎหมายภายใต้ความชอบธรรม เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐและความสงบสุขประชาชน ความเท่าเทียมกันของ หญิงชายต่ำกว่ามาตรฐาน การขัดขวางไม่ให้ผู้นำฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลทหารเข้ามา มีตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐ จากข้อบังคับคุณสมบัติผู้สมัครประธานาธิบดี ต้องไม่สมรส หรือมีบุตรกับคนที่ถือสัญชาติอื่น โดยไม่ใช่สัญชาติพม่าในมาตรา 168 ในบทที่ 14 ของรัฐธรรมนูญการปฏิเสธรสพพันรัฐและรวมศูนย์อำนาจของประเทศ ไว้ที่สถาบันทหาร และคงอำนาจทหารเหนือการเมือง แม้ประชาชนส่วนใหญ่ ทั้งที่ไม่เห็นด้วย หรือไม่ทราบถึงเนื้อหา หากแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ กระบวนการและหลักการของรัฐธรรมนูญ มีโทษจำคุก 20 ปี ขึ้นไป (Burma partnership, 2010)

พัฒนาการประชาธิปไตยในเมียนมาร์เริ่มต้น ในวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 2010 จากการเลือกตั้งทั่วไป ผลการเลือกตั้ง พรรคสหเอกภาพและการพัฒนา (The Union Solidarity and Development Party: USDA) ซึ่งเป็นพรรคจาก ฝ่ายทหารได้รับชัยชนะ ด้วยที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรถึง 259 ที่นั่ง จากทั้งหมด 325 ที่นั่ง หรือประมาณร้อยละ 80 ของที่นั่งทั้งหมด เป็นผลให้ผู้นำทหาร พลเอก เต็ง เส่ง ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง นำไปสู่การปฏิรูปเศรษฐกิจแบบกว้างๆ โดยเฉพาะการ แก้ไขกฎหมายการจดทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อเปิดทางให้พรรคสันนิบาตแห่ง ชาติเพื่อประชาธิปไตย หรือ NLD ฝ่ายค้านพม่า ของนางอองซาน ซู จี กลับมา เป็นพรรคการเมืองที่ต้องตามกฎหมายอีกครั้ง โดยเนื้อหาสาระสำคัญกฎหมาย ฉบับเดิม ได้ระบุคุณสมบัติสมาชิกพรรคการเมืองที่จะเข้าร่วมการเลือกตั้งนั้น ต้อง ไม่เป็นผู้ถูกตัดสินจำคุก (convicted) และกำลังอยู่ในระหว่างการรับโทษ (serving prison term) เป็นผลให้นางอองซาน ซูจี และนักโทษการเมืองอื่น ๆ ไม่สามารถ เข้าร่วมการเลือกตั้งได้ (Eastasiawatch, 2013: ออนไลน์) ในทางปฏิบัติหากไม่ลง เลือกตั้ง ตามกฎหมายเลือกตั้ง สามารถตีความได้ว่าพรรคสิ้นสภาพ จึงมีแกนนำ พรรคส่วนหนึ่งแยกไปตั้งพรรคการเมืองใหม่ ภายใต้พรรคพลังประชาธิปไตยแห่ง

ชาติ (National Democratic Force: NDF) อย่างไรก็ตาม สัญญาฉบับดังกล่าวต่อพัฒนาการประชาธิปไตยในเมียนมาร์ มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เช่นการปล่อยตัวนางอองซาน ซูจี ใน ค.ศ. 2010 พร้อมบรรดานักโทษการเมืองที่ถูกจองจำภายใต้คำสั่งนิรโทษกรรม เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าร่วมการเลือกตั้งซ่อม จำนวน 45 ที่นั่ง ของผู้แทนราษฎรที่ว่างในรัฐสภา โดยมีนางอองซาน ซูจี ดำรงฐานะผู้นำฝ่ายค้านจากพรรค NLD แม้จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่อกระบวนการดังกล่าว มิได้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ แต่นางอองซาน ซูจี ให้เหตุผลถึง การรักษากระบวนการประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งไม่อาจหยุดได้ ในช่วงการหาเสียง ลงเลือกตั้งซ่อม (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2555: ออนไลน์)

สัญญาการเปลี่ยนแปลงในเมียนมาร์ชัดเจนและเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ สะท้อนผ่านการเลือกตั้ง ใน ค.ศ. 2012 ซึ่งถือเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญในแง่ของการส่งเสริมประชาธิปไตยเมียนมาร์ สู่การพัฒนาการที่ก้าวหน้าและถือเป็นครั้งแรกที่นางอองซาน ซูจี ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง จากที่ถูกครอบงำโดยเผด็จการทหารมาอย่างยาวนาน

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการประชาธิปไตยในเมียนมาร์ ยังคงถูกวิจารณ์ว่ามีลักษณะฉาบฉวย จากกลุ่มผู้สนับสนุนประชาธิปไตยและมองว่าบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ยังคงสงวนสิทธิ์ให้กองทัพและให้อำนาจในการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พร้อมทั้งยังกีดกันฝ่ายตรงข้ามสถาบันทหาร ให้ออกห่างจากตำแหน่งประธานาธิบดี จากข้อบังคับคุณสมบัติผู้สมัครประธานาธิบดีต้องไม่สมรส หรือมีบุตรกับคนที่ถือสัญชาติอื่นที่ไม่ใช่สัญชาติเมียนมาร์

แม้จะมีอุปสรรคข้างต้น แต่พรรคฝ่ายค้านของเมียนมาร์ ซึ่งนำโดยนางอองซาน ซูจี ประกาศจะลงเลือกตั้ง ค.ศ.2015 ซึ่งในขณะนี้ยังไม่มีกระแสการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเงื่อนไขกีดกันเธอขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี โดยก่อนถึงการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นนางอองซานซูจี จะเสนอแนะให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตราที่มีปัญหา โดยเฉพาะการสงวนที่นั่ง 1 ใน 4 ของรัฐสภาให้สถาบันทหาร

พร้อมมองว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นรัฐธรรมนูญที่ขาดความเป็นประชาธิปไตย และหากชาวเมียนมาร์ยังคงอยู่ภายใต้การปกครองด้วยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประชาธิปไตยจะไม่มีวันก้าวหน้า

ขณะที่เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2014 ประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ได้สนับสนุน การแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับทหาร เพื่อสร้างความปรองดองในชาติ โดยเปิดทางให้ นางอองซาน ซูจีสามารถลงสมัครตำแหน่งประธานาธิบดีในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้น ใน ค.ศ. 2015 นอกจากนี้ประธานาธิบดีเต็ง เส่งยังได้กล่าวเตือนถึงสถานการณ์ การเมืองเมียนมาร์ กำลังเสี่ยงเผชิญทางตัน หากความต้องการของประชาชน เกินกว่าการรองรับ ของระบบการเมืองในปัจจุบัน และหากสิ่งนี้เกิดขึ้น เสรีภาพ ทางการเมืองทุกอย่างที่ได้รับมาจนถึงขณะนี้อาจต้องสูญหายไป อย่างไรก็ตาม การแก้ไขรัฐธรรมนูญทหารนั้น นับว่าเป็นเรื่องที่ ทำหาย เนื่องจากรัฐธรรมนูญเมียนมาร์ ระบุถึงกรณี การยื่นเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญจากสมาชิกรัฐสภา ต้องมีจำนวนถึง ร้อยละ 20 รัฐสภาถึงจะรับข้อเสนอดังกล่าวมาอภิปราย แต่การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตราต่างๆ ยังคง ต้องอาศัยเสียงในสภามากกว่าร้อยละ 75 ซึ่งในปัจจุบัน สภาเมียนมาร์มีจำนวนทหารอยู่ถึง 1 ใน 4 ของรัฐสภา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงประชาธิปไตยในเมียนมาร์ แม้จะมี สัญญาณที่ดีในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะการให้สิทธิเสรีภาพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ ประชาธิปไตยที่มากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ยังเป็นเรื่องที่ฉาบฉวย ขณะที่การแก้ไขรัฐธรรมนูญของเมียนมาร์นั้น ยังเป็นเรื่องที่ทำลายสำหรับประเทศที่ถูก ครอบงำด้วยสถาบันทหารมาอย่างยาวนานต่อการเปลี่ยนผ่านอำนาจสู่พลเรือน อย่างแท้จริง

พัฒนาการประชาธิปไตยแบบย้อนกลับ : ประเทศไทย

การรัฐประหาร 2006 ถือเป็นจุดเริ่มต้นความแตกแยกและความรุนแรง ในสังคมไทย แม้ว่าประเด็นการรัฐประหาร จะถูกสร้างความชอบธรรม ผ่านการ ทุจริตของนักการเมือง แต่การทุจริตกลับแย่งลงอย่างมาก ในช่วงการบริหารงานของ

รัฐบาลทหาร และเกิดความล้มเหลวในการป้องกันการทุจริต เนื่องจากสถาบันการป้องกันทุจริตนั้นล้วนเกิดขึ้นมาจากอำนาจรัฐประหาร นอกจากนี้ สถาบันกษัตริย์ซึ่งอยู่เหนือการเมืองนั้น ได้ถูกนำมาใช้เคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อทำลายศัตรูคู่ตรงข้ามบริบทความขัดแย้งแบบ 2 ขั้วทางการเมือง ยิ่งก่อให้เกิดความคิดทางการเมืองที่ไม่เชื่อถือในกติกาประชาธิปไตย พร้อมทั้งโยนความผิด สาเหตุของการรัฐประหารนั้น เป็นผลจากการซื้อเสียงของคนชนบทและการขาดวุฒิภาวะทางการเมือง ส่งผลให้ความซับซ้อนของพัฒนาการประชาธิปไตย ถูกลดทอนลงด้วยคำว่า ชาวชนบทโง่เขลา กับชาวเมืองมีการศึกษา (แคเธอรีน เอ. เบาว์วี, 2555 : น. 178) จึงไม่แปลกที่จะมีนักวิชาการฝ่ายขวา จำนวนมากออกมาสนับสนุนการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้ง นอกวิถีทางประชาธิปไตย ด้วยการรัฐประหาร

นอกจากนี้ การกระทำที่ไม่เป็นไปตามกติกาประชาธิปไตยนั้น เป็นผลจากรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2007 ซึ่งถูกร่างขึ้นโดยเผด็จการทหาร หลังเหตุการณ์รัฐประหาร ได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการประชาธิปไตยไทย โดยเฉพาะในเรื่องของโครงสร้างการเมือง ด้วยการเน้นเพิ่มระบบสรรหาแต่งตั้ง แทนที่จะมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด เช่น ที่มาของ ส.ส. ส.ว. หรือการให้อำนาจเกินขอบเขตของฝ่ายตุลาการ เข้ามาป้องกันการฉ้อฉลทางการเมือง และมีบทบาทคัดเลือกผู้ทำหน้าที่องค์กรอิสระและร่วมสรรหา ส.ว. จำนวน 74 คน จะเห็นได้ว่าตัวบทรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ ได้ให้อำนาจองค์กรตุลาการมีบทบาทในการแต่งตั้งมากที่สุด พร้อมทั้งให้สัดส่วนขององค์กรตุลาการ มีเสียงข้างมาก เป็นกรรมการสรรหาองค์กรอิสระทุกองค์กร จนถึงกรรมการสรรหาวุฒิสมาชิกประเภทสรรหา นอกจากนี้ กลไกการตรวจสอบขององค์กรอิสระต่างๆ นั้นเป็นไปในลักษณะขาดการยึดโยงกับภาคประชาชนและมีอำนาจอย่างเต็มที่ต่อการกำหนดการดำรงอยู่ของรัฐบาล พร้อมทั้งสามารถล้มล้างมติของประชาชน จนถึงขั้นสามารถถอดถอนผู้บริหารของประเทศได้ จึงเป็นผลให้อำนาจของพรรคการเมืองอ่อนแอลง ด้วยการถูกกำกับและตรวจสอบที่เข้มงวด นำไปสู่ข้อครหาว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับอำมาตยาธิปไตย

ภายใต้เงื่อนไขรัฐธรรมนูญฉบับทหาร ได้สร้างควมไว้เสถียรภาพ ต่อการบริหารขับเคลื่อนนโยบาย ของรัฐบาลพลเรือน ที่เข้ามาบริหารประเทศ เช่นการโยกย้ายผู้นำเหล่าทัพ จะต้องผ่านความเห็นที่ประชุมผู้นำเหล่าทัพก่อน นอกจากนี้ยังมีการเปิดช่องทาง เพิ่มอำนาจของฝ่ายตุลาการและมีส่วนในการตัดสินใจที่สำคัญๆ เช่น กรณีถอดถอนอดีตนายกสมัคร สุนทรเวชออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากไปรับจ้างเป็นพิธีกรรายการ “ชิมไปบ่นไป” ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประท้วงขับไล่อดีตนายกสมัคร ด้วยสาเหตุเป็นตัวแทน (Nominee) ของอดีตนายกทักษิณ หรือกรณียุบพรรคพลังประชาชนเพื่อยุติสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ได้ทำการปิดล้อมท่าเทียบเรือรัฐบาล ท่าอากาศยานดอนเมือง และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งได้มีการเลื่อนวันพิพากษาตัดสินให้เร็วขึ้น และไม่เป็นไปตามหลักประกันขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (ธนาย เกตวงกต, 2553: ออนไลน์)

จากการเข้ามามีบทบาททางการเมืองที่เกินขอบเขตของศาลรัฐธรรมนูญ ได้สร้างกฎเกณฑ์ใหม่ๆ โดยขาดฐานรองรับรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้เกิดวิกฤติและถือเป็นขวากหนามต่อพัฒนาการประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อเสถียรภาพของรัฐบาล โดยเฉพาะ การขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในช่วง 2013-2014 ดังต่อไปนี้

(1) กรณีการตัดสินใจการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ สว.มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ถือเป็นกรกระทำการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(2) การคว่ำ พรบ.เงินกู้ 2 ล้านล้าน เพื่อการพัฒนาโครงการพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศนั้น ขัดรัฐธรรมนูญและควรทำถนนลูกรังให้หมดก่อนดำเนินโครงการดังกล่าว

(3) การวินิจฉัยเลือกตั้ง 2 ก.พ. 57 นั้น ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากไม่สามารถจัดเลือกตั้งวันเดียวกันทั่วประเทศได้ ถือว่าขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา 108 วรรค 2

(4) การถอดถอนอดีตนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร ให้พ้นสภาพจากรักษาการนายกรัฐมนตรี จากการใช้อำนาจในทางมิชอบจากการย้ายข้าราชการระดับสูงในปี 2011

จากคำตัดสินทั้งหมดข้างต้น ได้สร้างผลกระทบต่อความเชื่อมั่น ต่อมาตรฐานกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ การทำดังกล่าว ถือเป็นกระบวนการหนุนเสริมกลุ่มต่อต้านประชาธิปไตยให้บรรลุผล โดยเฉพาะการการตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งระบุนการชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.) ไม่ขัดรัฐธรรมนูญ เป็นการใช้เสรีภาพโดยสงบ เนื่องจากไม่ไว้วางใจการบริหารของรัฐบาล ซึ่งถือเป็นการวินิจฉัยนำไปสู่การขาดศรัทธาของประชาชน เพราะในทางตรงกันข้ามแล้ว กลุ่มต่อต้านประชาธิปไตยดังกล่าว ปฏิเสธหลักการเลือกตั้งและมองการเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างปัญหาให้แก่การเมืองไทย ขณะเดียวกัน การร่วมมือการขัดขวางประชาธิปไตย ยังถูกส่งต่อไปยังบทบาทขององค์กรอิสระต่างๆ เช่น การละเลยการจัดการเลือกตั้งให้สำเร็จลุล่วง ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) การเพิกเฉยของการถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานประชาธิปไตย ของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม) การเร่งตัดสินคดีจำนำข้าว ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) โดยมุ่งข้อมูลความผิดเฉพาะอดีตนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยปราศจากหลักฐานของการกระทำผิด นอกจากนี้ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ยังได้ออกหนังสือให้อดีตนายกรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายเงินจัดการเลือกตั้ง 2 ก.พ. 2014 จำนวน 3.8 พันล้านบาท เนื่องจากไม่รับฟังคำแนะนำของ กกต.

Violence Escalates as Thai Vote Nears

Protester Is Killed as Others Block Polling Stations in Bangkok; Court Says Feb. 2 Election Could Be Delayed

By James H. O'Keefe

BANGKOK—One person was killed and several injured amid clashes between rival political factions in the Thai capital on Sunday as antigovernment protesters barricaded polling stations, disrupting advance voting for Feb. 2's national elections.

Nathan Tarasin, one of the protesters attempting to dissuade voters from casting votes at a Buddhist temple in Bangkok's eastern suburbs, was shot and killed by an unknown assailant on his abdomen as a crowd from a truck. Police said Mr. Nathan and other protesters had been confronted by members of the pro-government "Red Shirt" movement who had tried to make sure that the election went ahead. Six people were injured.

The killing will likely worsen tensions in Southeast Asia's largest economy, which is already in suffering because of the conflict between Prime Minister Yingluck Shinawatra's government and protesters aiming to rewrite the election and launch a sweeping reform program, before democracy is restored.

On Sunday, protesters barricaded polling centers in Bangkok, forcing Thailand's Election Commission to abandon the vote in the capital on

Government supporters attacked a voter near a polling station in Bangkok on Sunday as violence between rival factions escalated.

ภาพที่ 1 ชายหนุ่มถูกทำร้ายหน้าคูหาเลือกตั้งจากการไปใช้สิทธิการเลือกตั้งล่วงหน้า 26 มกราคม 2014 จากกลุ่ม กปปส. ที่มา ประชาชาติธุรกิจ, 2557: ออนไลน์

การประสานร่วมมือกันข้างต้น แสดงให้เห็นถึง กระบวนการทำลายล้างอย่างเป็นระบบ ต่อการล้มรัฐบาลประชาธิปไตย ที่ได้รับการอุปถัมภ์จากชาวนخبพ ด้วยรัฐธรรมนูญที่ถูกร่างและสืบทอดอำนาจ จากสถาบันทหาร เพื่อนำไปสู่การสร้างศุภฤกษ์ทางการเมือง พร้อมเปิดทางให้กับนายกฯ และรัฐบาลนอกรัฐธรรมนูญเข้าสู่อำนาจ นอกจากนี้ รัฐบาลประชาธิปไตยซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ยังถูกกำกับและตรวจสอบอย่างเข้มงวด ง่ายต่อการถูกแทรกแซงนำไปสู่การลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างไรก็ตาม แม้จะมีข้อเสียจากผลการรัฐประหาร แต่ในช่วงระยะเวลา เกือบทศวรรษ ประชาชนส่วนใหญ่ เกิดการเรียนรู้และมีความตื่นตัวทางการเมือง โดยมองว่าเรื่องการเมืองไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป ส่งผลให้

พัฒนาการทางการเมืองเติบโตอย่างมากในแถบชนบท

อาจกล่าวได้ว่า รัฐธรรมนูญที่ถูกร่างโดยสถาบันทหารฉบับปี 2007 ได้ทำลายเสถียรภาพของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง โดยเปลี่ยนผ่านการรัฐประหารมาสู่การเพิ่มอำนาจตุลาการและองค์กรอิสระ ในการควบคุมและแทรกแซง ส่งผลให้ฝ่ายบริหารอ่อนแอด้วยการถูกตรวจสอบและกำกับอย่างเข้มงวด กระบวนการดังกล่าว กลายเป็นเครื่องมือของพลังเสียงคนกลุ่มน้อยทำลายกลุ่มการเมืองชั่วคราวซ้ำอย่างต่อเนื่อง เช่นการยุบพรรค ถอดถอนผู้นำ และตัดสิทธิทางการเมือง ส่งผลต่อการสร้างสถาบันทางการเมืองที่มั่นคงและมีคุณภาพ

ดังนั้น การการปฏิรูปองค์กรอิสระและอำนาจตุลาการ จึงเป็นหนทางที่จะสร้างกลไกถ่วงดุลตรวจสอบ และเพื่อให้กลไกสำคัญของบ้านเมืองเหล่านี้ อยู่ใต้การกำกับขององค์กรตัวแทนอำนาจเสียงข้างมาก เพื่อนำไปสู่การจัดกลไกส่วนที่เป็นปฏิปักษ์ประชาธิปไตย เหนือสิ่งอื่นใด สังคมไทยในขณะนี้ต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง ให้กลุ่มคนที่ไม่เชื่อถือการเลือกตั้งกลับมาเชื่อถือระบบการเลือกตั้ง ปฏิเสธการแก้ไขปัญหอนอกระบบ โดยการเมืองต้องแก้ด้วยการเมือง จากการตัดสินใจของประชาชนผ่านการเลือกตั้ง ภายใต้หลักการ 1 คน 1 เสียง เท่ากัน อย่างไรก็ตาม เมื่อเสียงส่วนใหญ่ (Majority) ตัดสินใจกำหนดรัฐบาลบริหารประเทศแล้ว เสียงส่วนน้อย (Minority) ต้องยอมรับอดทนอดกลั้น เพราะในระบอบประชาธิปไตยทุกอย่างมีวาระและถูกตรวจสอบโดยยึดโยงกับภาคประชาชน กล่าวคือพรรคการเมืองแข่งขันต่อสู้ที่นโยบาย โดยมีพื้นฐานการตัดสินใจของประชาชน

บทสรุปและวิเคราะห์

ผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าพัฒนาการประชาธิปไตยไทยและเมียนมาร์นั้น ถูกจัดอยู่พัฒนาการกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ตามรูปแบบแนวคิดประชาธิปไตยในคลื่นสามลูก (Democracy's Third wave) ของ Huntington (1991) ซึ่งได้อธิบายพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศที่กำลังพัฒนา ส่วนใหญ่จะมีการหวนกลับ

ไปใช้อำนาจการปกครองแบบเผด็จการลับปรับใช้กับลัทธิประชาธิปไตยเสรีนิยมตามรูปแบบการหวงกลับของคลื่นเผด็จการครั้งรูปแบบที่หนึ่งใน ค.ศ.1922-1942 และการหวงกลับของคลื่นเผด็จการครั้งที่สองใน ค.ศ.1958 หรืออาจเรียกได้ว่าปรากฏการณ์ประชาธิปไตยย้อนกลับ (reverse wave of democratization) โดยการเปลี่ยนแปลงของเมียนมาร์ ขณะนี้กำลังดำเนินการพัฒนาประชาธิปไตยในลักษณะระลอกคลื่นแบบเดินหน้า กล่าวคือการพัฒนาประชาธิปไตยแบบก้าวหน้าซึ่งเปิดโอกาสให้พรรคฝ่ายค้าน และเปิดพื้นที่กลุ่มตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้น ขณะที่ไทยนั้นกำลังดำเนินรูปแบบระลอกคลื่นแบบย้อนกลับ ในลักษณะการพัฒนาประชาธิปไตยแบบถดถอย ทั้งทางตรงจากภาคประชาสังคมชั่วคราวข้ามรัฐบาลและทางอ้อมจากอำนาจนอกระบบ ซึ่งถูกเปิดทางจากรัฐธรรมนูญฉบับรัฐประหาร นอกจากนี้ ยังถูกผลิตสร้างความคิดทางการเมืองที่ไม่เชื่อถือ ต่อกติกาประชาธิปไตย นำสู่การใช้อำนาจนอกระบบ ขัดขวางหรือล้มล้างองค์กรและโครงสร้างที่เหมาะสม ของระบอบประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศต่างมีจุดร่วมทางการเมือง คือรัฐธรรมนูญที่ถูกใช้ในปัจจุบันนั้น ได้ถูกร่างขึ้นโดยสถาบันทหาร และส่งผลเสียอย่างมากต่อรัฐบาลพลเรือนที่ก้าวขึ้นมา ในเรื่องศักยภาพและความเป็นอิสระในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทย ขณะที่เมียนมาร์นั้น การกำหนดนโยบายและการตัดสินใจส่วนใหญ่ ถูกควบคุมโดยเสียงของสถาบันทหาร ซึ่งถือเป็นเสียงส่วนใหญ่ของรัฐสภา ร้อยละ 70 อาจกล่าวได้ว่า ภาพการพัฒนาการเมืองทั้งสองอาจเป็นบทเรียนที่ดีให้เรียนรู้ผลลัพธ์ของรัฐธรรมนูญที่ถูกร่างขึ้นโดยสถาบันทหารนั้น ไม่มีวันที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่หนทางประชาธิปไตย แม้จะมีรัฐบาลที่มาจากรัฐประชาธิปไตย แต่เมื่อรัฐธรรมนูญถูกควบคุมโดยอำนาจเผด็จการ การพัฒนาสถาบันทางการเมืองที่มั่นคงและมีคุณภาพจึงเต็มไปด้วยอุปสรรคและสิ่งตกค้างจากระบอบเก่า ดังนั้น การแก้ไขมาตรการรัฐธรรมนูญที่เป็นปัญหา จึงเป็นเรื่องที่ต้องทำควบคู่กันกับการพัฒนาประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

หนังสือและวารสาร

แคเธอรีน เอ. เบาร์วี. (2555). *การซื้อเสียงและความเดือดดาลของหมู่บ้าน ในการเลือกตั้งภาคเหนือของไทย*:

การปฏิรูปกฎหมายในบริบททางประวัติศาสตร์. แปลและเรียบเรียงโดยพงษ์เลิศ พงษ์วนานนท์. นนทบุรี: ฟาเดียวกัน.

ศุทธิกานต์ มีจัน. (2555). *วิวัฒนาการพรรคการเมือง: พัฒนาการทางการเมือง ศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน*.

วารสารพรรคการเมืองสัมพันธ์, 17, 24-31.

สิทธิพล เครือรัฐติกาล. (2556). *นโยบายต่างประเทศของจีนต่อพม่า อดีตและปัจจุบัน (ค.ศ.1949-2010)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Huntington, Samuel P. (1991). *The Third Wave Democratization in the Late Twentieth Century*. Norman: University of Oklahoma Press.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

กรุงเทพธุรกิจ. (2555). “ซูจี” เผยเลือกตั้งซ่อมไม่เป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์. สืบค้น 16 มีนาคม 2557. เข้าถึงจาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/world/20120330/444687>.

ธัญ เกตวงกต. (2553). บทบาทของสถาบันศาลรัฐธรรมนูญกับตุลาการภิวัตน์. สืบค้น 16 มีนาคม 2557. เข้าถึงจาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1462>

ประชาชาติธุรกิจ. (2557). เรื่องซี้ปะตี๋ว เสียงของชายหนุ่มที่ถูกบีบคอบหน้าคูหาเลือกตั้ง. สืบค้น 26 มีนาคม 2557. เข้าถึงจาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1390820441.

พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์. (2555). “คลื่นลูกที่สี่” ของการปฏิวัติประชาธิปไตย.
สืบค้น 29 เมษายน 2557. เข้าถึงจาก <http://prachatai.com/journal/2014/04/52665>.

Burma partnership.(2010).“Burma’s 2010 Elections & 2008 Constitution”. Retrieved September 28, 2013, From http://burmapartnership.org/2010_elections/wp-content/uploads/2010/05/constitutional-leaflet-thai.pdf.

Eastasiawatch.(2013). ประเด็นสำคัญกฎหมายการเลือกตั้งทั่วไปของพม่า
สืบค้น 16 มีนาคม 2557. เข้าถึงจาก <http://www.eastasiawatch.in.th/article.php?id=94>.

